

Shërbimi i
Securisë Penale
03/06/2022

KUVENDI
NR. 2098 DATE 02.06.22

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

Nr. ____ prot

Tirane, më ____ / ____ / ____

Lënda: Depozitim projektligji

Drejtuar: Znj. Lindita Nikolla
Kryetare e Kuvendit të Shqipërisë

KËTU

E nderuar znj. Kryetare,

Bazuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, në nenin 81(pika 1 dhe pika 2/ç) dhe nenin 83 (pika 1) , me cilësinë e Deputetit të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë po ju paraqes për miratim projekt-ligjin “**Për referendumet**”. Ky projekt ligj është një iniciativë e re ligjore në kuadër të demokratizimit të vendit dhe respektimit të të drejtave themelore të individit për të shprehur vullnetin e tyre nëpërmjet referendumit .

Ju lutem gjeni bashkëlidhur projektligjin dhe relacionin shoqërues.

Ju faleminderit për bashkëpunimin.

DEPUTETI PROPOZUES

Dashamir Shehu

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI**

Projektligj

Nr _____, datë _____ 2022

“Për referendumet”

Në mbështetje të nenit 81, pika 1, pika 2, shkronja “ç”, dhe neni 83 pika 1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, me propozimin të një deputeti:

**KUVENDI
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Qëllimi i ligjit

Ky ligj ka si qëllim të përcaktojë rregullat dhe procedurat e nisjes, zhvillimit, mbarëvajtjes dhe shpalljes së rezultatit të referendumeve në Republikën e Shqipërisë.

Neni 2

Përkufizime

“Referendum” është formë e ushtrimit të demokracisë direkte që u jep të drejtë qytetarëve shqiptarë për të pranuar ose refuzuar një çështje me rëndësi publike ose politike, në nivel qendror apo vendor.

“Referendum në shkallë Republike” është referendumi që zhvillohet në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë dhe ka si objekt të tij një çështje të rëndësisë kombëtare, që ka të bëjë me pranimin ose refuzimin e një Kushtetute të re, për një çështje të rëndësisë së veçantë, për çështje të të drejtave të njeriut, të drejtave civile dhe politike, ose çështje të tjera si mirë-përdorimi/administrimi i pasurisë publike, burimeve ujore dhe/ose pasurive natyrore, çështje mjedisore, të shëndetit publik.

“Referendum vendor” është referendumi, ku banorët e një njësie të qeverisjes vendore, bashki apo qark, shprehen me votim të drejtpërdrejtë për çështje që konsiderohen me rëndësi për komunitetin dhe që janë nën juridiksionin dhe autoritetin vendimmarrës të njëjësive të qeverisjes vendore ku ata banojnë.

“Nënshkrimi elektronik” është procesi i dhënies së pëlqimit për mbajtjen e një referendumi nga shtetasi shqiptar me të drejtë vote, përmes nënshkrimit elektronik, sipas parashikimeve që përmban Ligji Nr.9880, datë 25.2.2008 “Për nënshkrimin elektronik”.

“Grupi Nismëtar për Referendum” është grupi i përbërë nga disa shtetas shqiptarë, me shtetësi shqiptare, me të drejtë vote, të cilët marrin nismën për zhvillimin e një referendumi.

“Nismëtar” është shtetasi shqiptar, me shtetësi shqiptare, me të drejtë vote, i cili ndërmerr nismën për zhvillimin e një referendumi.

“KQZ” është Komisioni Qendror i Zgjedhjeve i cili vepron në bazë të Ligjit Nr. 10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, më poshtë vendoset me shkurtimein **“KQZ”**, është organi/institucioni përgjegjës për zhvillimin, administrimin zgjedhor dhe mbarëvajtjen e referendumit/referendumeve deri në shpalljen e rezultatit të tij/të tyre.

Autoriteti Kombëtar (ose Përgjegjës) për Certifikimin Elektronik është institucioni që vepron në bazë të Ligjit Nr. 9818, datë 25.2.2008 “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 3

Kufizimi i të drejtës për referendum

Çështjet që lidhen me tërësinë territoriale të Republikës së Shqipërisë, me kufizimin e lirive dhe të drejtave themelore të njeriut, me buxhetin, me taksat e detyrimet financiare të shtetit, me vendosjen dhe heqjen e gjendjes së jashtëzakonshme, me deklarimin e luftës dhe të paqes dhe me amnistinë nuk mund të shtrohen në asnjë referendum.

Referendumi për të njëjtën çështje nuk mund të përsëritet përpara se të kenë kaluar tre vjet nga zhvillimi i tij.

Asnjë referendum nuk mund të zhvillohet në datën e zgjedhjeve për Kuvend ose për organet e vetëqeverisjes vendore.

Nuk mund të zhvillohet referendum i përgjithshëm deri në 3 muaj pas mbledhjes së parë të Kuvendit të ri dhe 3 muaj para përfundimit të mandatit të Kuvendit.

Neni 4

Përgjegjësitë dhe kostot financiare

Grupi Nismëtar për Referendum është përgjegjës vetëm për iniciativën për të filluar procesin e referendumit sipas përcaktimeve të këtij ligji dhe nuk mban përgjegjësi për zhvillimin, shpenzimet e administrimit dhe mbarëvajtjen e referendumit.

KQZ është organi përgjegjës për fushatën referendare, administrimin zgjedhor dhe mbarëvajtjen e referendumit deri në shpalljen e rezultatit të tij.

Shpenzimet për mbajtjen e referendumeve përballohen nga buxheti i shtetit.

Neni 5

Llojet e referendumeve

Referendumet në shkallë Republike kanë fuqi juridike në të gjithë territorin e vendit, kurse ato vendore kanë fuqi juridike vetëm në hapësirën juridike të njësisë së qeverisjes vendore.

Referendumet vendore mund të zhvillohen në nivel Qarku ose në nivel Bashkie.

Neni 6

Nisma për të zhvilluar një referendum

Referendumet mund të organizohen me nismën e organit më të lartë përfaqësues në nivel qendror ose vendor. Referendumet, mund të organizohen me nismën e drejtpërdrejtë të shtetasve shqiptarë me të drejtë vote.

Nisma për të zhvilluar një referendum në shkallë Republike duhet të firmoset nga shtetas shqiptarë me vendbanim brenda ose jashtë territorit të Shqipërisë, që plotësojnë numrin e votave të zgjedhjes së një deputeti në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, në raport me pjesëmarrjen e fundit në zgjedhjet qendrore.

Nisma për të zhvilluar një referendum vendor duhet të firmoset nga qytetarët e qytetit apo qarkut përkatës, me vendbanim brenda ose jashtë territorit të Shqipërisë, që plotësojnë numrin e votave

të zgjedhjes së një këshilltari vendor, në raport me pjesëmarrjen e fundit në zgjedhjet vendore.

Neni 7

Procedura për thirrjen e referendumit

Procedura për thirrjen e referendumit duhet të përmbajë:

- a) llojin e referendumit dhe arsyen e zhvillimit të tij;
- b) subjektin(et) nismëtar/e;
- c) tekstin e propozuar për referendum, të hartuar sipas përcaktimeve të këtij ligji;
- d) nënshkrimet e grupit nismëtar;
- e) personin/at që do të atashohet/n pranë KQZ për të koordinuar procesin referendar;
- f) nëse propozues janë organizatat e shoqërisë civile dhe/ose partitë politike, projekti i propozuar duhet të përmbajë përveç nënshkrimeve, edhe vulën e subjektit juridik.

Neni 8

Dorëzimi dhe trajtimi i kërkesës për referendum

Grupi Nismëtar për Referendum paraqet në KQZ kërkesën me shkrim për marrjen e miratimit për nismën për referendum.

KQZ shqyrton në një seancë publike kërkesën brenda 10 ditësh nga paraqitja e saj.

KQZ akordon fond të posaçëm në dispozicion të fushatës për informim të publikut për nismën referendare jo më vonë se 20 ditë nga marrja e vendimit prej saj.

KQZ vë në dispozicion të procesit të mbledhjes së firmave për referendum të gjithë bazën materiale të nevojshme, me fletë të sigluara prej saj, sipas specifikimeve teknike të përcaktuara.

KQZ duhet të përcaktojë qartë dhe të miratojë formatin e fletës së votimit(**apo nënshkrimeve**) për referendum me të cilën Grupi Nismëtar për Referendum do të mbledhë firmat. Fleta e votimit(**apo nënshkrimeve**) duhet të përmbajë minimumi: a) çështjen që shtrohet për referendum; b) numrin rendor, c) emrin, atësinë dhe mbiemrin e votuesit (**apo nënshkruesit**), d) numrin e kartës së identitetit apo pasaportës së votuesit(**apo nënshkruesit**), e) datëlindjen e votuesit(**apo nënshkruesit**), f) vendlindjen dhe vendbanimin e votuesit(**apo nënshkruesit**), g) nënshkrimin e votuesit (**apo nënshkruesit**)dhe datën.

Mbledhja e nënshkrimeve për referendum bëhet në vende publike në platformat e përcaktuara nga KQZ-ja.

Neni 9

Realizimi i referendumit

Afati për mbledhjen e nënshkrimeve për referendumin në shkallë kombëtare duhet të jetë jo më shumë se 3 muaj nga shpallja/marrja e vendimit të KQZ-së për miratimin e iniciativës propozuese për referendum.

Nëse brenda kësaj periudhe nuk mbledhet minimumi i kërkuar i nënshkrimeve sipas parashikimeve të këtij ligji, atëherë procedura për propozimin e referendumit ndërpritet. Grupi Nismëtar për Referendumin ka detyrim për të konstatuar pamjaftueshmërinë e nënshkrimeve në fund të afatit 3-mujor, fakt i cili i njoftohet me shkrim KQZ-së.

Në rastin kur nuk mbledhet minimumi i kërkuar i nënshkrimeve sipas parashikimeve të këtij ligji, Grupi Nismëtar për Referendum kryen me protokoll shkatërrimin e fletëve për mbledhjen e nënshkrimeve. Në këtë proces merr pjesë një përfaqësues i KQZ. Në rast se firmat janë mbledhur tërësisht apo pjesërisht me anë të nënshkrimit elektronik, në proces merr pjesë edhe një përfaqësues i Autoritetit për Nënshkrimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë.

Neni 10

Verifikimi i nënshkrimeve

KQZ bën numërimin e firmave të mbledhura si dhe verifikimin e vlefshmërisë së nënshkrimeve brenda 10 ditëve nga depozitimi i tyre. KQZ ka detyrimin të provojë saktësinë e verifikimeve të ndërmarra prej saj.

Në rast se gjatë verifikimit KQZ provon se ka firma jo autentike lajmëron Grupin Nismëtar për Referendumin. Në çdo rast, KQZ merr vendime të arsyetuara, të cilat publikohen në faqen e saj zyrtare menjëherë pas miratimit.

Neni 11

Kontrolli nga Gjykata Kushtetuese

Gjykata Kushtetuese vendos për kushtetutshmërinë e referendumit dhe verifikimin e rezultateve të tij. Ajo shqyrton paraprakisht kushtetutshmërinë e çështjeve të shtruara për referendum, si dhe bën verifikimin e rezultateve përfundimtare të tij, kur ka pretendime për këtë qëllim, sipas nenit

150, paragrafët 1 e 2, nenit 151, paragrafët 2 e 3 edhe sipas nenit 177 paragrafët 4 e 5 të Kushtetutës.

Gjykata Kushtetuese, në rastin kur vihet në lëvizje për shqyrtimin e një ligji për rishikimin e Kushtetutës, të votuar me referendum, sipas nenit 177 të Kushtetutës, kontrollon vetëm respektimin e procedurës së parashikuar nga Kushtetuta.

Afati brenda të cilit Gjykata Kushtetuese duhet të shprehet me vendim të arsyetuar mbi kushtetutshmërinë e nismës referendare është deri në 60 ditë nga paraqitja e kërkesës.

Neni 12

Data e referendumit

Data e referendumit caktohet nga Presidenti i Republikës brenda 45 ditëve pas shpalljes së vendimit të Gjykatës Kushtetuese për vlefshmërinë e nismës ose pas njoftimit të kalimit të afatit brenda të cilit Gjykata Kushtetuese duhet të shprehej.

Referendumi zhvillohet jo më parë se 45 ditë dhe jo më vonë se 90 ditë nga data e plotësimit të kushteve të përcaktuar në nenin 11 të këtij ligji.

Çështjet e shtruara për t'u votuar me referendum të përgjithshëm në një vit, mund të jenë disa, por votimi për to zhvillohet në një ditë të vetme.

Neni 13

Administrimi i procesit të referendumit

Administrimi i procesit të referendumit bëhet nga KQZ, Autoriteti përgjegjës për nënshkrimin elektronik dhe institucionet e tjera ligjzbatuese të cilat kanë detyrimin me ligj të garantojnë mbarëvajtjen e procesit zgjedhor në Republikën e Shqipërisë.

KQZ ka këto detyra dhe përgjegjësi: a) Garanton dhe mbikëqyr ligjshmërinë dhe siguron zbatimin e drejtë dhe të barabartë të parashikimeve ligjore për mbajtjen e referendumit; b) drejton punën e komisioneve për referendume dhe shqyrton vendimet e miratuara nga to; c) trajton ankesat e ardhura në lidhje me procedurën e organizimit dhe zhvillimit të referendumeve; ç) miraton vendime dhe udhëzime për zbatimin e këtij ligji; d) nxjerr vendime dhe akte të tjera për zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të detyrueshme për të gjitha komisionet dhe organet e tjera të përfshira në proces; dh) disponon mjetet financiare të alokuara për mbajtjen e referendumeve, bën shpërndarjen e tyre dhe mbikëqyr mënyrën e përdorimit të tyre për mbajtjen e referendumeve; e) merr masa për sigurimin e materialeve, mjeteve e bazës teknike si dhe mjeteve të komunikimit përkatëse për të garantuar zhvillimin normal të referendumit; ë) përcakton modelin e fletëve të votimit për referendumin si dhe dokumente të tjera të referendumit; f) përcakton formën e vulës që vendoset në fletët e votimit dhe në gjithë dokumentacionin që shoqëron zhvillimin e referendumit, g) siguron publikimin në media të draftit të paraqitur në referendum; gj) akrediton

përfaqësuesit e mediave dhe organizatave ndërkombëtare zbatimin që kryejnë misione vëzhgimi, sipas një procedure të përcaktuar nga vetë ky institucion; h) përcakton procedurën për përmbledhjen dhe finalizimin e rezultateve të referendumit; i) në përputhje me kërkesat e Kodit Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë mbledh dhe shpall rezultatet e referendumit, si dhe procedurën e dorëzimit të dokumentacionit të përdorur në referendum; j) organizon trajnime për anëtarët e komisioneve zgjedhore për referendumin.

Neni 14

Fushata për referendumin dhe pasqyrimi në media

Fushata për referendumin fillon prej ditës që lejohet nga vendimi i KQZ dhe mbyllet 24 orë para votimit për referendumin.

Vendimi për mbajtjen e referendumit bëhet publik në media dhe KQZ ka detyrimin të hartojë udhëzimet për mbajtjen e fushatës referendare, bazuar në parashikimet e këtij ligji dhe në përcaktimet e Kodit Zgjedhor.

KQZ akordon fond të posaçëm për prodhimin dhe transmetimin e mesazheve informuese audiovizive që qytetarët të informohen në lidhje me mënyrën e votimit në referendum. Teksti i propozimit që do të vendoset në referendum shpallet publikisht në media se bashku me opsionet “PO-JO” apo PRO-KUNDER”.

Në pasqyrimin e fushatës referendare, media respekton të gjitha parashikimet ligjore në fuqi. Organizatat jo-fitimprurëse gjithashtu monitorojnë fushatën për referendumin dhe nëse hartojnë raport për të, e depozitojnë një kopje të tij edhe në KQZ.

Neni 15

Fleta e votimit për referendum

Jo më vonë se 10 ditë nga marrja e vendimit, KQZ përgatit edhe formatin e fletës së votimit për referendum. Formatin e fletës së votimit duhet të jetë prej letre, me ngjyrë, trashësi ose elemente konfigurimi të tilla që të mos lejojnë leximin e votës në pjesën e pasme të saj, si dhe të përmbajnë elemente sigurie, sipas përcaktimeve të KQZ.

Formatin e votimit është i njëjtë për të gjithë territorin e vendit. Fleta e votimit duhet të përmbajë në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme tekstin e propozuar për referendum, sipas natyrës së referendumit të përcaktuar në këtë ligj, duke u kërkuar votuesve të shprehen për një nga alternativat të dhëna në variantin “Po” ose “Jo”, apo në variantin “Pro” ose “Kundër”.

Neni 16

Votimi

Procedurat, dokumentacioni, administrimi i tij si dhe rregullat e votimit, e numërimit të votave, në referendum përcaktohen nga ky Ligj dhe nga Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë.

Çdo shtetasi shqiptar me të drejtë vote i garantohet ta shprehë lirisht dhe drejtpërdrejt mendimin e tij për pyetjet e shtruara në referendum. Vota është vetjake, e fshehtë, dhe çdo votë e dhënë ka të njëjtën vlerë.

Votuesi zgjedh vetëm një nga alternativat e dhëna në fletët e votimit, sipas mënyrës së votimit që ka përcaktuar KQZ për këtë qëllim. Procesi i votimit zhvillohet në një ditë të vetme në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë. KQZ përcakton orën e hapjes dhe mbylljes së votimit në të gjithë vendin dhe modalitetet e tjera të votimit. Votuesit shprehen vetëm për një nga alternativat që përmban fleta e votimit, të dhëna në variantin "Po" ose "Jo", apo në variantin "Pro" ose "Kundër".

Në votimin për referendumin, përdoret një kuti e veçantë për çdo çështje që është shtruar për votim. Kutia duhet të përmbajë shenja të qarta dalluese të nismës për referendum të cilës i përket. KQZ përcakton formën tip të fletës së votimit si dhe shpëndan dhe bën publike modelin se si duhet plotësuar fleta e votimit.

Në mbyllje të procesit të votimit, bëhet numërimi i votave, referuar alternativave të paraqitura në fletën e votimit në referendum. Në këtë proces, numërohen të gjitha votat, duke nxjerrë totalin e votave për çdo alternativë të dhënë si dhe votat e pavlefshme. KQZ përcakton mënyrën e numërimit dhe dokumentimit të votave të vlefshme për çdo alternativë si dhe atyre që shpallen të pavlefshme, referuar këtij ligji dhe Kodit Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë.

Neni 17

Nxjerrja e rezultatit të referendunit

Në përfundim të procesit të votimit, KQZ përpunon dhe bën publike të dhënat e mëposhtme: a) numrin e votuesve të regjistruar në listat e votimit në referendum, b) numrin e votuesve që kanë votuar në qendrat e votimit, c) numrin e votave në total, ç) numrin e fletëve të votimit në total, numrin e fletëve të përdorura dhe atyre të papërdorura, d) numrin e votave të vlefshme në favor të alternativës "Pro", ose "Po", dh) numrin e votave të vlefshme në favor të alternativës "Kundër", ose "Jo", e) numrin e votave të pavlefshme.

KQZ, në përfundim të procesit të votimit në referendum dhe numërimit të votave, merr një nga vendimet e mëposhtme: a) miratimi nëpërmjet referendunit i çështjes së shtruar për referendum; b) rrëzimi i çështjes së shtruar për referendum; c) deklaron rezultatit e votimit si të pavlefshëm.

Drafti i paraqitur në referendum konsiderohet i miratuar nëse për të kanë votuar 50 +1 përqind e votuesve që morën pjesë në referendum. Rezultatet e referendunit mund të kundërshtohen në Gjykatën Kushtetuese në përputhje me legjislacionin përkatës.

Neni 18

Shkatërrimi i fletëve për mbledhjen e nënshkrimeve

Në rastin e mosdorëzimit të kërkesës për zhvillimin e referendumit vendor, Grupi Nismëtar për Referendum kryen me protokoll, shkatërrimin e fletëve të administruara për mbledhjen e nënshkrimeve.

Në këtë proces merr pjesë në cilësinë e vëzhguesit dhe një përfaqësues i KQZ. Procesverbalin që vërteton shkatërrimin e fletëve, Grupi Nismëtar për Referendum ia përcjell KQZ. Në rast se Grupi Nismëtar për Referendum ka përdorur alternativën për mbledhjen elektronike të nënshkrimeve për referendumin, atëherë ai i drejtohet më një kërkesë zyrtare autoritetit përgjegjës që administron sistemin online për aktivizimin e protokollit të fshirjes së nënshkrimeve elektronike.

Neni 19

Përmbajtja e vendimit të KQZ për zhvillimin e referendumit

Vendimi i KQZ për zhvillimin e referendumit përmban: a) afatin e zhvillimit të referendumit; b) modelin dhe përmbajtjen e fletës së votimit; c) kalendarin e veprimeve që lidhen me zhvillimin e referendumit.

Vendimi i KQZ bëhet kurdoherë publik përmes faqes së saj zyrtare në internet ose medias audiovizive kombëtare dhe publikohet në Fletoren Zyrtare.

Neni 20

Organet përgjegjëse

Organi kryesor përgjegjës për zbatimin e këtij ligji është Komisioni Qëndror i Zgjedhjeve. Organet qëndrore kushtetuese, njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe grupet nismëtare mbartin të drejta dhe detyrime lidhur me thirrjen dhe zhvillimin e referendumit sipas përcaktimeve që parashikohen në Kushtetutë, këtë ligj si dhe në Kodin Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë sa i përket procesit zgjedhor.

Organet përgjegjëse bashkëpunojnë edhe me institucione të tjera publike të cilat janë të parashikuara në Kodin Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë për garantimin e mbarëvajtjes së procesit zgjedhor.

Media, Organizata të shoqërisë civile dhe partitë politike ushtrojnë të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre në lidhje me procesin referendar konform ligjeve në fuqi që rregullojnë veprimtarinë e tyre.

Neni 21

Ankimi

Të drejtën e ankimit, kundër vendimeve të KQZ kur ato çenojnë interesat e tyre të ligjshëm për referendum brenda afateve të vendosura me këtë ligj, e kanë individët apo subjektet e legjitimuara të cilëve u është refuzuar kërkesa sipas përcaktimeve të këtij ligji.

Ankimi paraqitet në KQZ ose në Kolegjin Zgjedhor, sipas procedurave që parashikohen në Kodin Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë. Të drejtën e ankimit, kundër vendimeve të administratës zgjedhore që vijnë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji e kanë nismëtarët e referendumit në nivel qendror ose vendor, organizatat e shoqërisë civile dhe individët. Kundër veprimit ose mosveprimit të organeve të tjera shtetërore, ankimi bëhet sipas procedurave përkatëse ligjore në fuqi.

Neni 22

Sanksionet

Mbarëvajtja e referendumit garantohet me ligj në Republikën e Shqipërisë. Cënimi i procesit referendar konsiderohet vepër penale dhe ndëshkohet sipas parashikimeve që përmban Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë. Parashikimet që përmban Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë mbi veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve aplikohen njësoj në rastin e procesit për referendumet.

Shkelja e dispozitave të këtij ligji, me përjashtim të rasteve kur përbën vepër penale, cilësohet kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë 100 000 mijë deri në 500 000 mijë lekë.

Shkelja e dispozitave të këtij ligji, që kanë për qëllim pengimin e procesit referendar apo shtyrjen e tij drejt dështimit, me përjashtim të rasteve kur përbën vepër penale, cilësohet kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë nga 2-5 milion lekë. Çdo pretendim në lidhje me këtë çështje shqytohet në KQZ dhe vendimi i këtij organi ankimohet në Kolegjin Zgjedhor. Kur shkelësi i pretenduar është vetë KQZ ankimi paraqitet në Kolegjin Zgjedhor, i cili në vendimin e tij duhet të shprehet edhe për anëtarin apo funksionarin e KQZ që ka kryer shkeljen. Në këtë rast, gjoba paguhet individualisht nga personi funksionar që ka konsumuar kundravajtjen. Vendimi i Kolegjit Zgjedhor në këtë rast përbën titull ekzekutiv të detyrueshëm për zbatim nga Shërbimi Përmbarimor Privat/Publik.

Neni 23

Shfuqizime

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji dispozitat për Referendumet në Kodin Zgjedhor si dhe çdo akt tjetër ligjor ose nënligjor që bie në kundërshtim me këtë ligj shfuqizohen.

Neni 24
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.